

در این یادداشت آمده است:

«در وهلهٔ نخست باید اذعان نمود از گذشته دور تا زمان حاضر هر زمان که شیعیان فرصتی پیدا می‌کردند، روز اربعین حسینی را به کرپلا می‌رفتند و با شور و هیجان و اخلاص، آن حضرت را زیارت می‌نمودند. در طول این سال‌ها نیز میلیون‌ها عاشق دلسوخته اربعین را به کرپلا می‌روند و شهیدان کرپلا را زیارت می‌کنند.^۱

به یقین مراسم با عظمت حسینی از افضل شعائر اسلامی است که از ائمه اهلبیت علیهم‌السلام به ما رسیده است و شاید هنوز زود است که ما عظمت قیام امام حسین علیه‌السلام را درک کنیم و به عمق آن برسیم.^۲ از این رو شاخصهٔ وجودی اربعین را می‌توان در نقش بسیار مهمی که شهادت امام حسین علیه‌السلام در بقاء اسلام ایفا نمود و همچنین مصائب عظیم آن حضرت جستجو نمود.^۳ به نحوی که زیارت اربعین تنها در مورد امام حسین علیه‌السلام وارد شده، و برای سایر معصومین علیهم‌السلام زیارت اربعین وجود ندارد.^۴

بی شک جاذبه مراسم اربعین به قدری است که هر سال بزرگترین اجتماع زائران حسینی در اربعین در تاریخ کرپلا ثبت می‌گردد، آن هم با پای پیاده و نیز در میان همه خطرات احتمالی که زائران حسینی را تهدید می‌کند.^۵ لیکن سگوران حضرت سیدالشهدا علیه‌السلام از نجف و دیگر نقاط با پای پیاده به سمت کرپلا می‌روند و در حرکت هستند و غوغای عجیبی را به پا کرده‌اند که باید این ظرفیت عظیم فرهنگی و دینی را حفظ نمود.^۶

• تبیین فلسفهٔ وجودی زیارت اربعین

گفتنی است از جمله سنت‌های مهم روز بیستم صفر یعنی روز اربعین حسینی زیارت اربعین امام حسین علیه‌السلام است.^۷ به نحوی که امام حسن عسکری علیه‌السلام، زیارت اربعین (امام حسین علیه‌السلام) را به عنوان یکی از نشانه‌ها و علائم فرد مؤمن برشمرده است و برای این روز زیارت مخصوصی از امام صادق علیه‌السلام نیز نقل شده است.^۸

مرحوم علامه مجلسی در زاد المعاد می‌نویسد: «چون جابر که از بزرگان صحابه بود، اساس این کار را گذاشت، می‌تواند دلیل فضیلت زیارت آن حضرت در این روز شده باشد» لیکن با این حال، احتمال می‌دهد وجوه دیگری داشته باشد که بر ما مخفی است.^۹

به نظر می‌رسد نمی‌توان اهتمام ویژه ائمهٔ اطهار علیهم‌السلام نسبت به زیارت اربعین را به صرف زیارت آن حضرت از سوی جابر بن عبدالله انصاری در اربعین مورد نظر قرار داد، به ویژه آنکه زیارت اربعین اختصاص به امام حسین علیه‌السلام دارد و درباره هیچ یک از دیگر معصومان چنین زیارتی وارد نشده است.^{۱۰} بلکه همانطور که دانشمند بزرگ و محقق شهر ابوریحان بیرونی گفته است: «وَفِي الْعُسْرَيْنِ زَكَّ رَأْسُ الْحُسَيْنِ علیه‌السلام إِلَى جُحْتِهِ حَتَّى دُفِنَ مَعَ جُحْتِهِ، وَفِيهِ زِيَارَةُ الْأَرْبَعِينَ؛ در بیستم صفر سر مطهر امام حسین علیه‌السلام به پیکرش بازگردانده شد و همراه آن به خاک سپرده شد و در همین روز زیارت اربعین وارد شده است.»^{۱۱}

هم چنین علامه مجلسی رحمته‌الله در زادالمعاد می‌نویسد: «مشهور آن است که سبب تأکید زیارت آن حضرت در این روز، آن است که امام زین العابدین علیه‌السلام با سایر اهل بیت در این روز بعد از مراجعت از شام به کرپلا می‌معنی وارد شدند و سرهای مطهر شهداء را به بدن‌های ایشان ملحق کردند.»^{۱۲} بنابراین زیارت اربعین پس از الحاق سر آن حضرت به بدنش در روز بیستم صفر، سنت گردید، در نتیجه و با توجه به این نکته که اربعین فی حدّ نفسه امتیازی ندارد، آن گونه که شب‌های جمعه و نیمه شعبان و لیالی قدر و عیدتین و عرفة، بر سایر ایام و لیالی امتیاز دارند، باید در اربعین امام حسین علیه‌السلام حادثهٔ ویژه‌ای اتفاق افتاده باشد که آن را از سایر روزهای قبل و بعدش ممتاز ساخته باشد و این جز با الحاق سرهای شهدا به بدن‌هایشان و زیارت قبور شهدا توسط امام سجاد علیه‌السلام و کاروان همراه، نمی‌تواند باشد. لذا فلسفهٔ وجودی اهمیت زیارت اربعین به سبب الحاق سرهای شهدا در این روز توسط امام سجاد علیه‌السلام و زیارت آن قبور پاک، توسط امام علیه‌السلام و کاروان حرم حسینی در اربعین است.^{۱۳}

• اهمیت پیاده‌روی اربعین

شاید برخی این پرسش را مطرح می‌کنند که با وجود تعدد وسائل نقلیه برای جابه‌جایی آسان، چرا زائرین مایل هستند برای زیارت امام حسین علیه‌السلام به ویژه در موسم اربعین، رنج پیاده‌روی برای زیارت حضرت سیدالشهدا علیه‌السلام را به جان بخرند و این مسیر طولانی را با پای پیاده طی کنند؟^{۱۴} در پاسخ باید گفت: پیاده‌روی روز اربعین از سوی زائران حسینی در نوع خود به عنوان ابراز عظمت امام حسین علیه‌السلام مطرح است؛ زیرا عیناً در روایات و سیرهٔ ائمهٔ اطهار بر سنت پیاده‌روی به ویژه برای زیارت امام حسین علیه‌السلام و امام رضا علیه‌السلام تأکید و تصریح شده است.^{۱۵} امامان معصومین علیهم‌السلام پیاده از مدینه به سمت مکه حرکت می‌کردند به نحوی که امام سجاد ۲۵ مرتبه با پای پیاده به زیارت خانه خدا رفتند.^{۱۶}

نکته مهم در سیرهٔ ائمهٔ اطهار علیهم‌السلام این است که برخی اوقات مرکب هم به همراه خود می‌بردند که در وهلهٔ نخست اگر در اثنای مسیر، ضعف و ناتوانی بر آنها مستولی گردید بتوانند از آن استفاده نمایند، لیکن نکتهٔ کلیدی در به همراه داشتن مرکب و در عین حال پیاده‌روی برای زیارت این است که می‌خواهند بگویند فلسفهٔ پیاده‌روی معلول بی‌مرکبی نیست، بلکه

از سوی آیت الله العظمی مکارم شیرازی تبیین گردید

راهپیمایی اربعین

اهمیت و شاخصه‌های راهبردی

اربعین امام حسین علیه‌السلام به عنوان یک رویداد مذهبی و فرهنگی، هر ساله با شکوه و عظمت خاصی برگزار می‌شود و به نوعی گنجینه‌ای از ایمانی و آموزه‌های دینی را به نمایش می‌گذارد. این روز، یادآور فداکاری‌های امام حسین علیه‌السلام و یارانش در واقعه عاشورا است و به تدریج ابعاد جدیدی از آن کشف می‌شود. این تجمع عظیم، نه تنها نماد همبستگی مسلمانان و پیروان اهل بیت علیهم‌السلام است، بلکه به یک مسئله اجتماعی و جهانی تبدیل شده که آثار و دستاوردهای بسیاری دارد. اربعین به عنوان یک گنج، هر ساله با حضور میلیونی زائران از نقاط مختلف جهان، عمق عشق و ارادت به اهل بیت علیهم‌السلام را به نمایش می‌گذارد و به تقویت هویت شیعه و ترویج فرهنگ ایثار و فداکاری کمک می‌کند. این رویداد نه تنها به تقویت روحیه مسلمانان می‌انجامد، بلکه فرصتی برای اطلاع‌رسانی به تمام دنیا درباره پیام‌های امام حسین علیه‌السلام و آموزه‌های عاشورا فراهم می‌آورد. به همین دلیل، اربعین امام حسین علیه‌السلام به عنوان گنجینه‌ای که هرساله مقداری از آن کشف می‌شود، باید قدر آن دانسته شده و به جهانیان معرفی گردد. پایگاه اطلاع‌رسانی دفتر آیت‌الله مکارم شیرازی در قالب یادداشتی مهمترین مولفه‌ها و شاخصه‌های راهبردی راهپیمایی عظیم روز اربعین حسینی از منظر این مرجع تقلید را منتشر نموده است که بدین شرح می‌باشد.

برای حضور در زیارت اربعین تشکیل می‌شود بسیار گسترده‌تر از ایام حج است که نشان دهنده اوج عزت و اقتدار برای حرکت در مسیر خدا است.^{۱۲} بلکه باید گفت اجتماع انسانی زئران اربعین حسینی در کرپلا از عاشورا خیلی بیشتر است؛ عدهٔ زیادی پیاده، به گونه‌ای که حتی پیران و زنان و افرادی که رنج پیاده‌روی را به جان می‌خرند که دلیل این مسأله را باید در عشق آنها به اهل بیت علیهم‌السلام جست‌وجو نمود، آنها عاشق این مکتب هستند و تنها عشقی است که آنها را به این سمت و سورهنمون می‌سازد بنابراین آثار و برکات پیاده‌روی اربعین بی‌ظیر و بی‌حد و حصر است.^{۱۳}

بنابراین اربعین حسینی موضوعی است که در همه دنیا بی‌ظنیر است، اربعین را خداوند نصیب شیعیان کرده تا به این وسیله عظمت تشیع را به جهانیان نشان دهد.^{۱۴} از این رو ما باید به‌خاطر جریان عاشورا شاگرد خدا باشیم چرا که به‌وسیله این نهضت در برابر دشمنان ایستادگی می‌کنیم و موجب عظمت و بزرگی شیعیان سراسر جهان شده‌ایم.^{۱۵} این‌گونه پیشرفت‌ها نشان می‌دهد که واقعیت‌هایی وجود دارد که این مسائل بدون تبلیغ پیش می‌رود، واقعیت این است که اربعین تبدیل به سرمایه‌ای عظیم و بی‌ظنیری در دنیا شده و این فرصتی است که در اختیار شیعیان قرار گرفته و نباید از آن به سادگی گذشت، بلکه باید از آن در دست استفاده شود.^{۱۶}

• عظمت پیاده‌روی اربعین در سایهٔ رعب و وحشت تکفیری‌ها

بدیهی است بعد از آن‌که تئوریست‌های تکفیری و حامیان آنها از کشورهای عربی و آمریکا و اسرائیل گرفتار شکست خفت باری در سوریه شدند، تصمیم گرفتند آن را در عراق جبران کنند،^{۱۷} اما چیزی نگذشت که دیدیم ملت عراق اعم از شیعه و اهل سنت و کرد در مقابل خطر تئوریست‌های تکفیری به پا خاستند و به یاری ارتش شجاع عراق شتافتند.^{۱۸} لذا تئوریست‌های تکفیری و حامیان آنها بداندند در صورت لزوم میلیون‌ها نفر از کشورهای دیگر همان‌ها که هنگام اربعین با پای پیاده از دورترین نقاط

به سوی مرقد ائمه علیهم‌السلام به عراق می‌آیند به نیروهای مردمی عراق می‌پیوندند و ارتش شجاع آن را یاری می‌دهند.^{۱۹} لذا جوانان عاشق اسلام و اهل بیت علیهم‌السلام باید آمادگی خود را حفظ کنند و در صورت لزوم و درخواست دولت عراق به آنها بپیوندند.^{۲۰} زیرا شیعیان با بهره‌گیری از تجمع عظیم روز اربعین مقابل دشمنان ایستادگی کرده و آن‌ها را مات و مبهوت می‌کنند،^{۲۱} و یقیناً چنین حرکت باعظمت و باشکوهی، رعب و وحشت در دل دشمنان اسلام و مکتب اهل بیت علیهم‌السلام می‌اندازد و بدخواهان متوجه می‌شوند که نمی‌توانند عشق به حضرت سیدالشهدا علیه‌السلام را از دل‌ها بیرون کنند.^{۲۲}

• راهپیمایی اربعین؛ ظرفیتی عظیم در تحقق رویکردهای فرهنگی

بی‌شک باید از نعمت بزرگ راهپیمایی اربعین بهره‌برداری‌های گوناگونی کرد، از این رو افزون بر کارهای ثواب باید فعالیت‌های فرهنگی مطلوب و مؤثر نیز صورت گیرد،^{۲۳} لذا هرچه می‌توان باید خدمات را بهتر، شایسته‌تر و بدون آسیب ارائه نمود.^{۲۴}

از آنجا که خدمت به زوّار، خدمت به امام حسین علیه‌السلام است، از این رو این حرکت باید نتایج فرهنگی نیز داشته باشد که بسیار اثرگذار است؛ متأسفانه برخی زیارت می‌روند اما نماز نمی‌خوانند.^{۲۵} لذا فریضه الهی امر به معروف و نهی از منکر بین شرکت‌کنندگان در پیاده‌روی مراسم اربعین نشر داده شود، نصب پلاکاردهایی در زمینه نماز و حجاب در طول مسیر و مسائلی از این دست نتایج ارزشمند فرهنگی را از تجمع عظیم زائران اربعین حسینی را به همراه خواهد داشت.^{۲۶}

• تقویت کبان شیعه در گرو تبیین رسانه‌ای تجمع عظیم اربعین

بدیهی است اربعین امام حسین علیه‌السلام همانند گنج بوده که هرساله مقداری از آن کشف می‌شود و باید قدر این گنج را دانست، باید به تمام دنیا اطلاع‌رسانی گردد که تجمع عظیم اربعین برای عاشقان اهل بیت علیهم‌السلام است؛ این تجمع عظیم بسیار مهم بوده و کبان شیعه را تقویت و تثبیت می‌کند.^{۲۷} زیرا هرساله با تجمع عظیم اربعین خون تازه‌ای در رگ‌های شیعه جریان پیدا می‌کند، چنین تجمعی در طول تاریخ سابقه ندارد و از نظر زمان و مکان منحصر به فرد است.^{۲۸}

لذا انجام راهپیمایی اربعین حسینی در دنیا مورد توجه قرار خواهد گرفت و تبلیغ بسیار خوبی برای عالم تشیع و عالم اسلام خواهد بود و همه جهانیان به خوبی مشاهده خواهند کرد که شیعیان این چنین مقتدایی دارند. از این رو پیاده‌روی اربعین را باید به‌عنوان یکی از مبلغ‌های استراتژیک اسلام مورد اشاره قرار داد.^{۲۹}

• پی‌نوشت‌ها

۱. عاشورا ریشه‌ها، انگیزه‌ها، رویدادها، پیامدها؛ ص ۶۳۳.
- ۲ احکام عزاداری؛ ص ۱۲۳.
- ۳ احکام عزاداری؛ ص ۱۱۷.
- ۴ اهداف پیام حسینی؛ ص ۷۳.
- ۵ احکام عزاداری؛ ص ۱۴۴.
- ۶ بیانات حضرت آیت‌الله مکارم شیرازی، جلسه درس خارج فقه، ۱۳۹۳/۰۹/۱۹.
- ۷ عاشورا ریشه‌ها، انگیزه‌ها، رویدادها، پیامدها، ص ۶۳۳.
- ۸ رجوع کنید به: مقالات نوین: زیارت اربعین، ص ۲۹۳.
- ۹ زاد المعاد، ص ۴۰۲.
- ۱۰ عاشورا ریشه‌ها، انگیزه‌ها، رویدادها، پیامدها، ص ۶۳۴.
- ۱۱ الآثار الباقیه، ص ۲۳۱.
- ۱۲ زادالمعاد، ص ۴۰۲.
- ۱۳ عاشورا ریشه‌ها، انگیزه‌ها، رویدادها، پیامدها؛ ص ۶۳۴.
- ۱۴ بیانات حضرت آیت‌الله مکارم شیرازی در دیدار نمایندگان هیأت‌های دانشجویی عازم پیاده‌روی اربعین حسینی، ۱۳۹۱/۰۶/۱۰.
- ۱۵ همان.
- ۱۶ همان.
- ۱۷ همان.
- ۱۸ همان.
- ۱۹ همان.
- ۲۰ همان.
- ۲۱ همان.
- ۲۲ بیانات حضرت آیت‌الله مکارم شیرازی در دیدار اعضای ستاد اربعین، ۱۳۹۴/۰۸/۲۴.
- ۲۳ بیانات ایشان در دیدار با دانشجویان بسیجی دانشگاه‌های سراسر کشور، ۱۳۹۳/۰۹/۱۳.
- ۲۴ بیانات حضرت آیت‌الله‌مکارم شیرازی در دیدار نمایندگان هیأت‌های دانشجویی عازم پیاده‌روی اربعین حسینی، ۱۳۹۱/۰۶/۱۰.
- ۲۵ بیانات حضرت آیت‌الله مکارم شیرازی در دیدار اعضای ستاد اربعین، ۱۳۹۴/۰۸/۲۴.
- ۲۶ همان.
- ۲۷ بیانات حضرت آیت‌الله مکارم شیرازی در دیدار مسئولان ستاد بازسازی عتبات عالیات و بنیاد فرهنگی خاتم الانبیا علیهم‌السلام، ۱۳۹۴/۰۸/۲۱.
- ۲۸ بیانیه حضرت آیت‌الله مکارم شیرازی و صدور حکم جهاد در عراق علیه گروه‌های تئوریستی تکفیری، ۱۳۹۳/۰۴/۲۰.
- ۲۹ همان.
- ۳۰ همان.
- ۳۱ همان.
- ۳۲ بیانات حضرت آیت‌الله مکارم شیرازی در دیدار مسئولان ستاد بازسازی عتبات عالیات و بنیاد فرهنگی خاتم الانبیا علیهم‌السلام، ۱۳۹۴/۰۸/۲۱.
- ۳۳ بیانات حضرت آیت‌الله مکارم شیرازی، حرم کربمه اهل بیت علیهم‌السلام، ۱۳۹۳/۰۹/۲۲.
- ۳۴ بیانات حضرت آیت‌الله مکارم شیرازی در دیدار رییس و اعضای هیأت امنای مرکب حضرت معصومه علیها‌السلام، ۱۳۹۴/۰۸/۲۴.
- ۳۵ بیانات حضرت آیت‌الله مکارم شیرازی در دیدار مسئولان ستاد بازسازی عتبات عالیات و بنیاد فرهنگی خاتم الانبیا علیهم‌السلام، ۱۳۹۲/۰۸/۲۱.
- ۳۶ همان.
- ۳۷ بیانات حضرت آیت‌الله مکارم شیرازی در دیدار با اعضای ستاد اربعین، ۱۳۹۴/۰۸/۲۳.
- ۳۸ بیانات حضرت آیت الله مکارم شیرازی در دیدار رییس و اعضای هیأت امنای مرکب حضرت معصومه علیها‌السلام، ۱۳۹۴/۰۸/۲۴.
- ۳۹ همان.

